

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL X. X. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO NAGRINĖJIMO

2020 m. kovo 18 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-114
Vilnius

Lietuvos bankas 2020 m. sausio 30 d. gavo pareiškėjos X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja ir UAB „Garantijų centras“ (toliau – draudėja) sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį (toliau – Draudimo sutartis), kurią patvirtina draudimo sertifikatas Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo liudijimas) ir kuria Pirkinio draudimo taisyklių (patvirtintos 2017 m. gegužės 23 d., galioja nuo 2017 m. birželio 1 d.) (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2019 m. lapkričio 11 d. iki 2020 m. lapkričio 10 d. draudimo variantu „Gintarinis premium“ buvo apdraustas mobilusis telefonas „Samsung TCA750B A70 Black“ (toliau – mobilusis telefonas).

2020 m. sausio 21 d. pareiškėja draudikui pranešė apie įvykį, kurio metu mobilusis telefonas galimai buvo prispaustas, tikėtina, kad skilo vidinis ekranas. Mobilusis telefonas buvo pristatytas į autorizuotą, gamintojo įgaliotą „Samsung“ servisą MTTC. Atlikus patikrą nustatyta, kad įrenginys gavęs drėgmės. Iš pateiktų serviso išvadų bei remonto sąmatos matyti, kad remontas buvo ekonomiškai netikslingas, todėl draudikas, vadovaudamasis Taisyklių 8.3 papunkčio nuostatomis, kad „draudžiamąjį įvykio atveju pripažinus tikslingumą pirkinį keisti nauju, draudimo išmoka yra lygi naujos tokios pačios arba analogiškos prekės įsigijimo vertei, išskaičiuavus iš jos draudimo liudijime numatytą besąlyginę išskaitą bei mokėtinas draudimo įmokas“, priėmė sprendimą įrenginį keisti nauju.

Kadangi pardavėjas „UAB Mobilieji prekyba“ neturėjo parduodamų mobiliųjų modelio „Samsung A70“ telefonų, pareiškėjai buvo pasiūlyti keli analogiški modeliai. Pareiškėja pasirinko mobilių telefonų „Samsung Galaxy A51“, tačiau jo kaina viršijo Draudimo sutartyje nurodytą 349 Eur dydžio draudimo sumą.

Pareiškėja kreipėsi į draudiką ir teigė buvusi informuota, kad 2019 m. lapkričio 11 d. sudaryta Draudimo sutartis naujam telefonui nebegalioja ir kad siūlomos naujos draudimo sutarties įmoka yra 20 Eur didesnė. Pareiškėja draudiko prašė senojo mobiliojo telefono draudimo įmoką perkelti naujam mobiliam telefonui.

Draudiko teigimu, pagal pirkinio draudimo Taisyklių 5.5 papunktį, mobilių telefonų pakeitus analogiška preke (pirkiniu), laikytina, kad nebeliko draudimo sutartimi apdrausto turto ir draudimo sutartis pasibaigia. Atsižvelgdamas į Taisykles ir į tai, kad už draudimo paslaugą buvo mokėta 49 Eur, o pardavėjui kompensuota 279,20 Eur, draudikas mano, kad pagrindo perkelti pasibaigusios sutarties įmokos dalį nėra. Draudikas paaikškino, kad yra galimybė įsigyti naują draudimo paslaugą ir pagal galiojančius įkainius apdrausti pakeistą telefoną.

Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką dėl ginčo nagrinėjimo ir nurodė nesutinkanti su draudiko sprendimu, kad draudimo sutartis negalioja naujam įrenginiui, nors nuo draudimo įsigaliojimo nepraėjo nė 3 mėn., t. y. mažiau nei ketvirtis draudimo apsaugos galiojimo laikotarpio, todėl prašė rekomenduoti draudikui pripažinti, kad Draudimo sutartis galioja ir naujam mobiliam telefonui.

Draudikas savo atsiliepime teigė, kad buvo apdraudęs pareiškėjos pirkinį Draudimo sutartimi, kai įvyko draudžiamasis įvykis, draudikas atlygino pareiškėjai nuostolius,

pakeisdamas sugadintą mobilųjį telefoną kitu. Sudarydama Draudimo sutartį pareiškėja pageidavo nuostolių atlyginimo būdo „Pirkinio keitimas nauju“, taigi sprendimas dėl žalos kompensavimo būdo buvo iš anksto suderintas su pareiškėja, pareiškėja pati pasirinko naujai keičiamą mobilųjį telefoną ir dėl to pretenzijų neturėjo.

Draudiko teigimu, pareiškėja ginčija draudimo sutarties pasibaigimo sąlygas: kadangi pakeitus telefoną nauju, pasibaigė draudimo sutartis, pareiškėja nepanaudotą sumokėtos draudimo įmokos dalį prašė įskaityti sudarant pakeisto naujo pirkinio draudimo sutartį, o tai iš esmės reiškia reikalavimą gražinti nepanaudotą draudimo įmokos dalį. Draudikas teigia, kad vykdė tarp šalių sudarytą Draudimo sutartį pagal sulygtas sąlygas, be to, Draudimo sutartis pasibaigė išmokėjus maksimalią draudimo išmoką, todėl neliko jokios nepanaudotos įmokos.

Draudiko teigimu, sudarydamos Draudimo sutartį šalys susitarė, kad apdraudžiama konkreti prekė jos įsigijimo verte, prekę pakeitus nauja, bus laikoma, kad buvo išnaudota draudimo suma ir sutartis pasibaigs. Pareiškėja sumokėjo draudimo įmoką už draudimo riziką, įvykus draudžiamajam įvykiui draudikas išmokėjo draudimo išmoką, numatytą Draudimo sutartyje, taigi, draudikas įvykdė savo prievolę. Taip pat draudikas nurodė, kad pareiškėjai buvo pateikta ikisutartinė informacija apie esmines pirkinio draudimo produkto sąlygas. Draudimo produkto informaciniame dokumente kliento dėmesys atkreipiamas į sąlygą, kad, prekę pakeitus kita preke, draudimo sutartis pasibaigia. Taip pat nurodyta, kad apsauga pasibaigia nebelikus apdrausto turto.

Draudikas taip pat pažymėjo, kad Draudimo sutartimi buvo apdrausta vieno konkretaus pirkinio sugadinimo ar sunaikinimo rizika, o ne apskritai bet koks pareiškėjos pirkinys. Draudimo sutartyje yra nurodyta, koks konkrečiai pirkinys yra apdraudžiamas, ir nurodomi jo duomenys, todėl, pasireiškus draudimo rizikai ir išmokėjus Draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, draudimo sutartis pasibaigia, nes neliko apdrausto konkretaus objekto dėl jo sunaikinimo, įskaitant pirkinio pakeitimą kitu pirkiniumi. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad negali būti įpareigotas gražinti draudimo išmoką ar jos dalį, nes visa pareiškėjos sumokėta draudimo įmoka buvo apskaičiuota atsižvelgiant į draudimo objektą, draudimo sumą ir riziką, kuri maksimaliai pasireiškė, todėl prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudimo apsaugos galiojimo termino. Draudiko teigimu, draudimo apsauga baigėsi netekus draudimo objekto – mobiliojo telefono, pareiškėja savo ruožtu nurodė, kad, įvykus draudžiamajam įvykiui ir apdraustą mobilųjį telefoną pakeitus kitu, draudimo sutartis turėjo galioti ir naujam telefonui Draudimo sutartyje nurodytą laikotarpį.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 2 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad draudimo apsauga – tai draudiko įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui (Draudimo įstatymo 2 straipsnio 19 dalis). Draudimo laikotarpis – laiko tarpas nuo draudimo apsaugos pradžios ir pabaigos, kuris nebūtinai sutampa su draudimo sutarties terminu (Draudimo įstatymo 2 straipsnio 21 dalis). Draudžiamasis įvykis – draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką (Draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 dalis).

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.996 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudimas taikomas visiems draudžiamiesiems įvykiams, įvykusiems po draudimo įsigaliojimo, jeigu draudimo sutartyje nenustatyta ko kita. Jeigu draudimo sutartyje nustatyta taikyti draudimą ir draudžiamiesiems įvykiams, įvykusiems iki draudimo sutarties įsigaliojimo, tai tokia sąlyga galioja, jeigu draudimo sutarties šalys apie draudžiamąjį įvykį, kuris įvyko iki draudimo sutarties įsigaliojimo, nežinojo.

Kitoks draudimo teisinių santykių vertinimas paneigtų draudimo sutarties esmę. Draudimo sutarties esmė yra ta, jog draudėjas perleidžia draudikui už atlygį – draudimo įmoką – įvykio, kuriam šalys suteikia draudžiamąjį įvykio statusą, atsiradimo (draudimo)

riziką (Civilinio kodekso 6.987 straipsnis). Draudimo įstatymo 2 straipsnio 26 dalyje nurodyta, kad draudimo rizika – tikėtinas pavojus, gresiantis draudimo objektui. Taigi, jeigu įvykis, kurį šalys susitarė laikyti draudžiamuoju, draudimo apsaugos įsigaliojimo metu jau yra įvykęs, tokia rizika neegzistuoja.

Iš pareiškėjai išduoto draudimo liudijimo matyti, kad šalys susitarė, jog draudimo apsauga Draudimo sutartimi apdraustam mobiliam telefonui bus taikoma nuo 2019 m. lapkričio 11 d. iki 2020 m. lapkričio 10 d., tačiau, įvykus draudžiamajam įvykiui, kurio metu buvo prarastas draudimo objektas – mobilusis telefonas, tarp šalių kilo ginčas dėl draudimo sutarties galiojimo kitam naujam objektui. Atsižvelgiant į tai ir siekiant nustatyti draudimo apsaugos galiojimo ribas, būtina įvertinti atitinkamas Taisyklių nuostatas.

Taisyklių 5.1 papunktyje nurodyta, kad draudikas išmoka draudimo išmoką tik išlaidų kompensavimo principu ir draudimo liudijime ir (ar) sertifikate nurodytu šių išlaidų kompensavimo būdu, t. y. „Pirkinio keitimas nauju“ arba „Pirkinio remontas“. Šiame kontekste pažymėtina, kad pareiškėja sudarydama Draudimo sutartį pasirinko nuostolių kompensavimo būdą „Pirkinio keitimas nauju“.

Taisyklių 5.2 papunktyje nustatyta, kad, pasirinkus „Pirkinio keitimas nauju“ būdą, draudikas įsipareigoja atlyginti nuostolius, patirtus įsigyjant tokį patį arba analogišką pirkinį. Apdraustajam pageidaujant, draudikas gali kompensuoti susijusias pirkinio remonto išlaidas, o Taisyklių 5.5 papunktyje nustatyta, kad, pirkinį pakeitus analogiška preke (pirkiniu), laikytina, kad nebeliko draudimo sutartimi apdrausto turto ir draudimo sutartis pasibaigia. Iš šių nuostatų darytina išvada, kad, jeigu pasirenkamas žalos atlyginimo būdas „Pirkinio keitimas nauju“, įvykus draudžiamajam įvykiui ir nebelikus apdrausto turto, draudimo sutartis pasibaigia.

Draudimo liudijime nurodyta, kad draudimo objektas yra pirkinys – pareiškėjos mobilusis telefonas „Samsung TCA750B A70 Black“. Taisyklių 9.9.4 papunktyje nustatyta, kad „Draudimo sutartis pasibaigia žuvus draudimo objektui (įskaitant apdrausto draudimo objekto sunaikinimą, vagystę, praradimą, apdrausto asmens žūtį) tiek dėl draudžiamąjį įvykio, tiek dėl įvykio, kuris nėra laikomas draudžiamuoju. Jei viena Draudimo sutartimi yra apdraustas daugiau nei vienas draudimo objektas, tai Draudimo sutartis nustoja galioti tik žuvusio draudimo objekto atžvilgiu.“

Taisyklių 7.6 papunktyje nustatyta, kad, dėl bet kokios priežasties pasibaigus draudimo apsaugai iki sueinant terminui, sumokėta Draudimo įmoka negražinama, išskyrus atvejus kai apdraustasis atsisako draudimo apsaugos ne vėliau nei per 30 dienų nuo draudimo liudijimo išdavimo datos, jei pirkinys dėl gamintojo broko gražinamas, ar išnykus draudimo objektui ne dėl draudžiamąjį įvykio. Taisyklių 7.4 papunktyje nurodyta, kad draudėjo pareiga sumokėti draudimo įmokas išlieka ir pasibaigus draudimo sutarčiai. Šios Taisyklių nuostatos suponuoja išvadą, kad draudimo sutarties pasibaigimas savaime nelemia nepanaudotos draudimo įmokos gražinimo, o tai reiškia, kad draudimo įmoka nėra perkeliama į kitą draudimo sutartį.

Kaip matyti iš pareiškėjos kreipimesi išdėstytų aplinkybių, pareiškėja neginčija kad buvo supažindinta su Taisyklių nuostatomis ir kad žino apie numatytos draudimo apsaugos ribas, be to, pareiškėja draudimo liudijimą kartu su Taisyklėmis pateikė Lietuvos bankui, todėl nėra pagrindo teigti, kad minėtos Taisyklių nuostatos pareiškėjai neturėtų būti taikomos.

Atsižvelgiant į išdėstytas Taisyklių nuostatas bei teisinį reglamentavimą, pažymėtina, kad pareiškėjos mobilusis telefonas buvo apdraustas atsižvelgiant į draudimo objektą, draudimo sumą ir riziką (kuri nagrinėjamo ginčo atveju pasireiškė maksimaliai) draudimo suma, lygia jo įsigijimo vertei, o įvykus draudžiamajam įvykiui ir draudikui atlyginus visą nuostolio sumą – mobilųjį telefoną pakeitus nauju, Draudimo sutartis laikoma pasibaigusia ją įvykdžius, t. y. atlyginus nuostolius, dėl kurių šalys sutarė ir kurių patyrimo riziką pareiškėja perkėlė draudikui. Todėl laikytina, kad draudikas savo įsipareigojimus pagal Draudimo sutartį įvykdė, o pareiškėjos reikalavimas draudikui pripažinti, kad Draudimo sutartis galioja ir naujam mobiliam telefonui, atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius